

I MAGYARORSZÁG ÚJ 2030-AS KLÍMACÉLJA

Hogyan érjük el a klímasemlegességet? – erre a kérdésre keresi a választ az Egyensúly Intézet legfrissebb szakpolitikai javaslatcsomagja. A tanulmány fő megállapítása az, hogy 2030-ra fel kell gyorsítanunk a gazdaság dekarbonizációját, ha 2050-re túlzott áldozatok nélkül és az elsők között szeretnénk megérkezni a zöldebb jövőbe.

Az EU és annak tagjaként Magyarország legfontosabb hosszú távú célja a teljes klímasemlegesség elérése 2050-re. Ezt szem előtt tartva fogadta el a magyar Országgyűlés 2020-ban a klímavédelemről szóló törvényt: eszerint 2030-ra hazánk 40%-kal fogja csökkenteni a kibocsátásait az 1990-es szinthez képest, 2050-re pedig eléri a teljes klímasemlegességet.

Ez a vállalás azonban a feltétlenül szükséges kibocsátáscsökkentés túl nagy hányadát hagyná a 2030-at követő időszakra és a most felnövő nemzedékre. Vagyis az addig megspórolt erőfeszítéseket később erőltetett ütemben, még nagyobb erőfeszítések és társadalmi költségek árán kell majd pótolnunk: a cselekvés elodázása hosszú távon valójában sokkal drágább stratégia. A lassúság egyben kihagyott lehetőséget is jelent, amennyiben nem teszi lehetővé, hogy a most zajló zöld forradalomban mások előtt szerezhessünk erős pozíciókat a jövő klímasemleges világgazdasági rendszerében. A zöld gazdaságra való áttérés olyan alapvető gazdasági-technológiai fordulat, amelyhez csak az ipari vagy a digitális forradalom mérhető jelentőségében. Ennek a folyamatnak a gyorsabbak és a merészebbek lesznek a nyertesei, míg akik lassú követésre rendezkednek be, lemaradnak. Magyarországnak ezért elemi érdeke saját átállásának megsürgetése, egyrészt az arányosabb tehereloszlás, másrészt versenyképességünk növelése érdekében.

Új, szigorúbb, egyúttal realista klímacélra van szükségünk 2030-ra, amely az erőfeszítések egyenletesebb elosztása mellett a szigorodó EU-s célokhoz való igazodást is lehetővé teszi. Ennek az újratervezésnek ugyanakkor csak akkor van értelme, ha az új célok elérését biztosító intézményi garanciákat is ki tudunk alakítani.

A következő három évtizedre szóló kibocsátáscsökkentési pályánk háromféle lehet:

1. orrnehéz (az erőfeszítések nagyobb része a következő három évtized első felére esik)

2. **egyenletes** (a következő harminc évben egyenletesen csökkentjük a kibocsátásainkat)

3. **farnehéz** (a kibocsátáscsökkentés zöme a 2030 utáni időszakra esik).

Jelenlegi pályánk a 3. kategóriába sorolható, ezzel szemben **az új magyar klímacélnak egyszerre kell ambiciózusabbnak és realistábbnak lennie**. A tervezéskor figyelembe kell venni, hogy az optimális pálya ágazatonként eltérhet a technológiai lehetőségek és a kiinduló adottságok függvényében.

Az Egyensúly Intézet mindezek alapján három új 2030-as klímacélt javasol Magyarország számára:

1. **minimális célkitűzés: 2030-ra nettó mínusz 45%-os kibocsátáscsökkentés** (farnehéz pálya)

2. **fokozatos célkitűzés: 2030-ra nettó mínusz 55%-os kibocsátáscsökkentés** (egyenletes pálya)

3. **ambiciózus célkitűzés: 2030-ra nettó mínusz 60%-os kibocsátáscsökkentés** (ormnehéz pálya)

A minimális célkitűzés fő problémája, hogy még így is túl sok terhet hagyna 2030 utánra. A fokozatos és az ambiciózus pálya egyaránt jelenlegi EU-s vállalásaink túlteljesítését jelentené, de mindkét pálya arányosabb tehereloszlással járna: vagyis jobban szolgálná a magyar érdekeket egy farnehéz pályánál.

Az új magyar 2030-as klímacélnak mindenképpen ambiciózusabbnak kell lennie a jelenleginél, de **a három lehetséges pálya közötti választás nemcsak szakmai, hanem politikai kérdés is**. A technológiai lehetőségek mellett nagyban függ attól is, hogy sikerül-e kellő társadalmi támogatottságot létrehozni a merészebb kibocsátáscsökkentési vállalások mögé: ehhez konszenzusra és egységes szemléletformáló tevékenységre van szükség a politikai elit és a véleményformálók részéről.

A magyarországi kibocsátások harmadát kitevő épületszektorban várnak ránk a legsürgetőbb feladatok. Itt évtizedeken át rengeteg új beruházásra lesz szükség, de **elsősorban a már meglévő épületállományba kell investálnunk**, hiszen annak nagy része még 2050-ben is állni fog. A kibocsátások csökkentésébe a véges építőipari kapacitások miatt is érdemes a lehető leghamarabb és a lehető legnagyobb lendülettel belevágni, vagyis az épületek esetében biztosan indokolt az ormnehéz pálya. 2050-ig ezért minden évben mintegy 100 000 lakásnak kell mélyfelújításon átesnie.

Már 2030 előtt el kell kezdeni a nehezen dekarbonizálható szektorok, így a közlekedés, a mezőgazdaság vagy nehézipar szerkezetátalakítását – még akkor is, ha esetleg a rendelkezésre álló technológiák egyelőre nem elég kiforrottak. Ellenkező esetben túlzottan nagy teher jutna az épület- és az energiaszektorra. A közlekedési, az épület- és az energiaszektorban is jóval több megújulóenergia-forrásra lesz szükségünk. **A mai szabályozás lényegében azt jelenti, hogy lemondunk a szélenergiában rejlő lehetőségekről – ezt a továbbiakban nem engedhetjük meg magunknak.** A szén-dioxid-nyelők terén a legfontosabb feladat az erdőterületek növekedésének újraindítása, illetve felgyorsítása.

Bármelyik pályát választjuk, a magyar klímatorvény kizárólag akkor válhat alkalmassá a benne foglalt célok elérésére, ha a merészebb vállalásokat a következő garanciális elemekkel egészítjük ki:

1. karbonköltségvetés; 2. jogszabályban elfogadott **részletes stratégia** a 2030-as cél elérésére; 3. jogszabályban rögzített éves országgyűlési jelentési és értékelési ciklus, illetve **intézkedési terv az esetleges lemaradás kezelésére**; 4. független szakértőkből álló, közjogi státussal és jogkörökkel rendelkező **klímatanács** az előrehaladás értékelésére, előrejelzések készítésére, a társadalmi párbeszéd megszervezésére és újabb klímavédelmi javaslatok megfogalmazására; 5. irányadó **kibocsátási célkitűzés 2040-re**; 6. hatékony és valós **társadalmi egyeztetési**, illetve érdekegyeztetési rendszer kialakítása.

A tanulmány letölthető az Egyensúly Intézet honlapjáról:

<https://egyensulyintezet.hu/szakpolitikai-javaslatok/>

Terület	Javaslat
Újratervezés	Minél előbb válasszunk új, ambiciózusabb és konszenzust élvező 2030-as nemzeti klímacélt!
Újratervezés	2030-ra -40% helyett -45% és -60% közötti kibocsátáscsökkentési célt!
Energiaszektor	2030-ra növeljük 3,5-ről 100 kilowatt/km ² -re a magyar szélerőmű-kapacitást!
Épületszektor	Hajtsunk végre mélyfelújítást évente legalább 100 ezer lakáson!
Épületszektor	2030-ig a meglévő épületállomány 30%-a essen át mélyfelújításon!
Közlekedés	Az EU-n belül támogassuk a karbonadó bevezetését!
Közlekedés	A belvárosi autóhasználat és parkolás ellenősztrőnzésével csökkentjük a közlekedés kibocsátásait!
Hulladék	2030-ra növeljük 55%-ra az újrahasznosítási arányt a települési hulladék kezelésében!
Mezőgazdaság	Szüntessük meg a húsmarhatartásra adott állami támogatásokat!
Mezőgazdaság	Szigorítsuk a műtrágyahasználatra vonatkozó szabályokat!
Szén-dioxid-nyelők	Évente 1 millió tonnával növeljük a szén-dioxid-nyelő kapacitást!
Szén-dioxid-nyelők	Évente 2,5%-kal növeljük az erdőink területét!
Intézményi garanciák	A klímapolitikai célkitűzések rendszeres felülvizsgálatát!
Intézményi garanciák	Karbonköltségvetést!
Intézményi garanciák	Független klímatanácsot a kibocsátáscsökkentés tervezésének szakmai ellenőrzésére és támogatására!

Bővebb információ:**Csernus Dóra Ildikó****Vezető klíma- és környezetpolitikai szakértő****+36 70 211 1236**dora.csernus@egyensulyintezet.husajto@egyensulyintezet.hu

Az Egyensúly Intézet Magyarország független agytrösztje. A Magyarország 2030 című jövőkép alapján a magyarok közösségére épülő, okos és tiszta ország megteremtésén dolgozunk. Ennek érdekében az ország fejlődését szolgáló, vonzó és megvalósítható szakpolitikai javaslatokat írunk és vitatunk meg, a legjobb hazai s nemzetközi szakértőkkel közösen. Célunk, hogy a jelenlegi és leendő politikai, gazdasági és kulturális döntéshozók megismerjék, elfogadják és megvalósítsák javaslatainkat.